

Infographic over het Operationeel Watermanagement op het Volkerak-Zoommeer

Inleiding

Deze infographic omvat een kaart van het Volkerak-Zoommeer en enkele omliggende wateren. Daarin zijn feiten over het operationeel watermanagement opgenomen op de betreffende locatie. Dit zijn schutsluizen, inlaten, spuisluizen, gemalen, keersluizen, stormvloedkeringen en vismigratievoorzieningen. Ook zijn de meetlocaties en de streefpeilen weergegeven. Daarnaast is een uitgebreide toelichting gegeven over het operationeel waterbeheer op het Volkerak-Zoommeer.

Ontstaan

In 1969 werd het Krammer-Volkerak door de Volkerakdam gescheiden van het Hollands Diep. Door de aanleg van de Oesterdam (1986) en de Philipsdam (1987) werd het Krammer-Volkerak afgesloten van de Oosterschelde en ontstond het Volkerak-Zoommeer. Door de Markiezaatskade is het Markiezaatsmeer afgescheiden van het Zoommeer.

Fysieke kenmerken

Het totale wateroppervlak bedraagt 6.018 ha, het totale (buitendijkse) landoppervlak 2.282 ha. De gemiddelde waterdiepte bedraagt 5,2 m bij een peil rond NAP. De waterdiepte in het Zoommeer varieert sterk over het gehele gebied van enkele decimeters langs de drooggevalen, vlakke gronden tot ruim 20 meter plaatselijk in de diepe geulen. Dergelijke diepe putten komen voor achter de Krammersluizen (diepte ~ NAP -24 m) en achter de Bergsediepsuis (diepte ~ NAP -16 m).

Waterhuishouding

Het meer wordt voornamelijk gevoed door de Dintel en, via de Volkerakinlaatsluizen, het Hollands Diep. Daarnaast bereikt een geringere hoeveelheid water het meer via de Steenbergse Vliet, het schutten van schepen door de Volkerakschutsluizen, lozingen van overtollig water uit de omliggende polders, neerslag en kwel. De afvoer vindt hoofdzakelijk plaats via de Bathse spuisuis en in beperkte mate via het schutten van schepen door de Krammersluizen. In geval van een hoogwatersituatie kan via laatstgenoemde sluisen extra water worden afgevoerd. Dit gaat gepaard met een (gedeeltelijke) stremming voor de scheepvaart. De inzet van de Bathse spuisuis en de Volkerakinlaatsluizen wordt geregeld vanuit het Hydrometeocentrum.

Zoutbestrijding

Tussen 15 maart en 15 september is het waterbeheer gericht op het beperken van de chlorideconcentratie tot maximaal 450 mg/l bij Bathse Brug. Om verzilting vanuit de Oosterschelde te voorkomen zijn de Krammersluizen en de Bergsediepsuis voorzien van zoet-zoutscheidingssystemen; het bestaande systeem van de Krammerduwvaartsluizen zal binnen enkele jaren vervangen

worden door luchtbellenschermen gebaseerd op de vernieuwde bellenschermtechnologie gecombineerd met het spoelen van zoet water. Om te verhinderen dat zout water vanuit het Antwerps kanaalpand de Kreekraksluizen bereikt, wordt zoet (schut)water vanuit het naastgelegen bufferbekken in het kanaalpand gepompt. Dit gebeurt in grotere hoeveelheden dan waarin water als gevolg van het schutproces naar het Volkerak-Zoommeer weglekt. Met al deze voorzieningen kan veel zout water worden geweerd, maar niet alles en zeker niet de substantiële hoeveelheid zoute kwel. Om die reden wordt tussen 15 maart en 15 september het meer 'doorgespoeld' met water uit het Hollands Diep.

Natura 2000 en KRW

In 2017 hebben de Natura 2000-ontwerpaanwijzingsbesluiten Krammer-Volkerak en Zoommeer ter inzage gelegen. De definitieve aanwijzing volgt mogelijk in 2020. Het meer is opgedeeld in drie KRW-waterlichamen, te weten: het Volkerak, het Bathse Spuikanaal en de combinatie van het Zoommeer met de Eendracht. De drie waterlichamen zijn ingedeeld als type M20: 'matig grote diepe gebufferde meren'. Verder zijn de eerste twee ingedeeld onder deelstroomgebied Schelde en het laatste onder deelstroomgebied Maas.

Tot slot nog enkele specifieke wetenswaardigheden over het operationeel watermanagement op het Volkerak-Zoommeer.

Waterberging

Het Volkerak-Zoommeer is geschikt gemaakt als tijdelijke opslag van rivierwater. Hier zal gebruik van worden gemaakt wanneer de waterstand in het Benedenrivierengebied extreem stijgt door een combinatie van gesloten Europoortkering en zeer hoge rivierafvoeren. De kans dat deze twee samenvallen is naar schatting 1/1400 per jaar. Door de gevolgen van de klimaatverandering op de zeespiegel en de rivierafvoer neemt die kans in de toekomst toe.

Peil op het Volkerak-Zoommeer

Het meerpeil wordt, conform het Waterakkoord (2016), tussen NAP -0,10 en +0,15 m gehouden. Binnen deze grenzen wordt ten gunste van broedvogels een peiltrap gevolgd.

Blauwalgoverlast

Blauwalgen kunnen welig tieren in het Volkerak- Zoommeer. Na een periode waarin de blauwalg-overlast zijn hoogtepunt bereikte volgde vanaf 2007 een afname van overlast. Deze wending hield mogelijk verband met de quaggamossel die omstreeks 2006 het Volkerak heeft gekoloniseerd. Sinds 2016 is de blauwalgoverlast weer toegenomen.

Vismigratie

Bij de Bergsediepsluis en de Bathse spuisluis wordt een beperkte hoeveelheid zout water doorgelaten om trekvisseren te helpen het meer op te zwemmen.

Antwerps kanaalpand

Het peil van het Antwerps kanaalpand wordt door Port of Antwerp zoveel mogelijk gehandhaafd op NAP 1,8 m.

© Rijkswaterstaat, WMCN. September 2020. Aan deze infographic kunnen geen rechten worden ontleend. Nadere informatie:
www.rijkswaterstaat.nl/water/waterbeheer/watermanagementcentrum-nederland

wvl0820zb47m